T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 15.10.2026
Sayı: 2008

10/4756

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Uşak'ın son yıllarda ülkemizin lokomotifi olarak uyguladığı tekstil geri dönüşümü, rejenere iplik, elyaf üretimi ve döngüsel ekonomi alanındaki mevcut kapasitesinin, ihtiyaçlarının ve sorunlarının tüm yönleriyle araştırılması; Türkiye'nin Avrupa başta olmak üzere atık ithalatı ve "çöp deposu" algısıyla anılmasına yol açan sorunlu atık politikalarına karşı Uşak'ın üretim, istihdam, çevre ve katma değer yaratan geri dönüşüm modelinin güçlendirilmesi; Uşak'ın Türkiye'nin tekstil geri dönüşüm merkezi haline getirilmesi için kamu yatırımı, vergi indirimi, finansman, enerji desteği, Ar-Ge, akademi-sanayi iş birliği, sivil toplum desteği, yeşil dönüşüm ve ihracat teşviklerinin belirlenmesi ve uygulanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim. 07.10.2026

Op. Dr. Ali KARAOBA
Uşak Milletvekili

Barış BEKTAŞ
Konya Mv.

Ayşe Bankoğlu
Bartın Mv

Nevin GÜLDİKİLIÇ KARA
Hatay Mv.

Hüseyin YILDIZ
Aydın Mv

Nurten Yontar
Tekirdağ Mv

Dale Nur SÜLLÜ
Eskişehir Mv.

SEMRA DİNÇER
Ankara Mv.

Mehmet GÜZELMANSUR
Hatay Mv

GEREKÇE

Türkiye'de atık yönetimi, geri dönüşüm, döngüsel ekonomi ve çevre politikaları son yıllarda yalnızca çevreyi ve iklim değişikliği özelinde bir başlık olmaktan çıkmış; sanayi, ihracat, istihdam, enerji verimliliği, iklim krizi ve yerel kalkınma bakımından stratejik bir konu haline gelmiştir. Bir yandan Avrupa'dan gelen plastik ve çeşitli atıklar nedeniyle Türkiye'nin "Avrupa'nın çöp kutusu" haline geldiği yönündeki ağır eleştiriler kamuoyunda tartışılırken, diğer yandan Uşak gibi bazı şehirler atığı çevre sorunu olmaktan çıkarıp katma değerli üretime, istihdama ve ihracata dönüştüren örnek bir sanayi modeli ortaya koymaktadır. Ulusal ve uluslararası basına yansıyan değerlendirmelerde Türkiye'nin Avrupa'dan atık ithalatı nedeniyle ciddi çevresel risklerle karşı karşıya kaldığı, atıkların gerçekten geri dönüştürülüp dönüştürülmediği ne kadarının ürün haline geldiği ne kadarının doğaya bırakıldığı veya yakıldığı konusunda izleme-denetim sorunları bulunduğu ifade edilmektedir. Türkiye'nin özellikle plastik atık ithalatı üzerinden "Avrupa'nın çöp deposu" olarak anılması kabul edilemez. Atık politikası; kontrolsüz ithalat, denetimsiz bertaraf ve çevre kirliliği üzerinden değil, yerli üretim kapasitesini güçlendiren, kaynak verimliliği sağlayan, şeffaf denetlenen ve yüksek katma değer yaratan döngüsel ekonomi modeli üzerinden kurulmalıdır.

Uşak bu açıdan Türkiye için son derece kıymetli bir örnek oluşturmaktadır. Uşak'ta yılda yaklaşık 1 milyon ton atık yeniden ekonomiye kazandırılmakta, bu miktarın yaklaşık 700 bin tonunu tekstil atıkları oluşturmaktadır. Türkiye'de üretilen rejenere ipliğin yaklaşık yüzde 70'inin Uşak'ta üretildiği belirtilmektedir. Bu veriler, Uşak'ın yalnızca yerel bir sanayi kenti değil, Türkiye'nin döngüsel ekonomi ve tekstil geri dönüşümü bakımından stratejik merkezi olduğunu göstermektedir. Uşak'ın bu alandaki gücü ve çalışmaları yeni değil, uzun süredir gerçekleştirilen çalışmalardır. Geçmiş yıllarda da Uşak'ta günde ortalama 1.700 ton tekstil atığının işlendiği, yıllık 484 bin 500 ton elyaf elde edildiği, sektörün ülke ekonomisine 750 milyon dolar ile 1 milyar dolar arasında katkı sağladığı, yaklaşık 1 milyar dolarlık ekonomik büyüklüğe ve on binlerce kişilik istihdama ulaştığı kamuoyuna yansımıştır. Bu tablo, doğru desteklenmesi halinde Uşak'ın yalnızca Türkiye'nin değil, bölgesel ölçekte de tekstil geri dönüşümü, rejenere iplik ve sürdürülebilir tekstil üretimi merkezi olabileceğini ortaya koymaktadır. Uşak'ın geri dönüşüm sektörü, tekstil atıklarını yeniden elyafa, ipliğe, kumaşa, battaniyeye, keçeye, çoraba ve farklı tekstil ürünlerine dönüştürerek hem çevreye hem ekonomiye katkı sunmaktadır. "Tarlasız pamuk, koyunsuz yün, petrolsüz elyaf" anlayışıyla özetlenebilecek bu üretim modeli; pamuk, polyester ve diğer tekstil hammaddelerinde

dışa bağımlılığı azaltabilecek, su ve enerji tüketimini düşürebilecek, karbon ayak izini sınırlayabilecek ve Türkiye'nin yeşil dönüşüm hedeflerine katkı sağlayabilecek niteliktedir.

Ancak Uşak'ın bu büyük kapasitesi henüz merkezi planlama, kamu yatırımı, Ar-Ge altyapısı, vergi teşviki, enerji desteği, ihracat politikası ve akademi-sanayi iş birliği bakımından hak ettiği düzeyde desteklenmemektedir. Sektörde faaliyet gösteren işletmeler; enerji maliyetleri, finansmana erişim, makine-teknoloji yenileme, nitelikli iş gücü, standardizasyon, kalite belgelendirme, atık toplama ve ayrıştırma altyapısı, uluslararası rekabet, karbon düzenlemeleri ve ihracat pazarları bakımından destek beklemektedir. Bu nedenle Uşak'ın tekstil geri dönüşümü alanında yalnız bırakılması değil, ulusal bir stratejiyle güçlendirilmesi gerekmektedir. Uşak'ta geri dönüşüm ihtisas organize sanayi alanları, ileri ayrıştırma ve ham madde hazırlama merkezleri, rejenere iplik ve elyaf Ar-Ge merkezleri, üniversite-sanayi ortak laboratuvarları, karbon ayak izi ölçüm merkezleri, yeşil sertifikasyon birimleri, temiz üretim ve atık su arıtma yatırımları, mesleki eğitim programları ve ihracat destek mekanizmaları kurulmalıdır.

Uşak Üniversitesi, Uşak Ticaret ve Sanayi Odası, Uşak Organize Sanayi Bölgesi, tekstil işverenleri, meslek odaları, ihracatçı birlikleri, yerel yönetimler, kalkınma ajansları, çevre örgütleri ve sivil toplum kuruluşları bu alanda ortak bir masa etrafında buluşturulmalıdır. Üniversitenin tekstil, mühendislik, çevre, kimya, işletme ve tasarım alanlarındaki kapasitesi sektörle daha güçlü bağlanmalı; genç mühendisler, teknikerler, tasarımcılar ve araştırmacılar Uşak'ın geri dönüşüm ekonomisine yönlendirilmelidir. mUşak'ın mevcut geri dönüşüm kapasitesi, firma sayısı, istihdam büyüklüğü, yıllık işlenen atık miktarı, üretilen elyaf ve rejenere iplik miktarı, ihracat değeri, enerji-su tasarrufu, karbon azaltım etkisi, kamu desteklerinden yararlanma düzeyi, sektörün finansman ihtiyacı, teknoloji yenileme ihtiyacı ve uluslararası rekabet gücü bütün yönleriyle incelenmelidir.

Ayrıca Türkiye'nin atık ithalatı politikası ile Uşak'ın yerli ve katma değerli geri dönüşüm kapasitesi birlikte değerlendirilmelidir. Türkiye, kontrolsüz atık ithalatı ve çevre kirliliğiyle anılan bir ülke olmak yerine; Uşak gibi kentleri destekleyerek izlenebilir, sertifikalı, yüksek katma değerli, temiz üretime dayalı ve istihdam yaratan geri dönüşüm modeliyle anılmalıdır. Bunun için atık ithalatı denetimleri güçlendirilmeli, çevresel standartlara uymayan tesislere izin verilmemeli, Uşak gibi üretim ve dönüşüm kapasitesi yüksek merkezlere ise özel destekler sağlanmalıdır.

Uşak'ın Türkiye'nin tekstil geri dönüşüm merkezi yapılması için; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, YÖK, TÜBİTAK, KOSGEB, kalkınma ajansları, yerel yönetimler, akademi, sektör temsilcileri ve sivil toplumun birlikte çalışacağı ulusal bir koordinasyon mekanizmasına ihtiyaç vardır.

Bu kapsamda Uşak'a özel vergi indirimi, enerji desteği, yeşil dönüşüm kredisi, yatırım teşviki, makine-modernizasyon desteği, Ar-Ge ve tasarım merkezi desteği, ihracat teşviki, karbon ayak izi belgelendirme desteği, nitelikli personel istihdam desteği ve eğitim programları sağlanmalıdır. Sektörün yalnızca düşük maliyetli üretim yapması değil, yüksek kaliteli, izlenebilir, sürdürülebilir ve küresel pazarlarda rekabet edebilir ürünler üretmesi hedeflenmelidir.

Tüm bu nedenlerle; Uşak'ın tekstil geri dönüşümü, rejenere iplik, elyaf üretimi ve döngüsel ekonomi alanındaki mevcut kapasitesinin tüm yönleriyle araştırılması; Türkiye'nin Avrupa başta olmak üzere atık ithalatı ve "çöp deposu" algısıyla anılmasına yol açan sorunlu atık politikalarına karşı Uşak'ın üretim, istihdam, çevre ve katma değer yaratan geri dönüşüm modelinin güçlendirilmesi; Uşak'ın Türkiye'nin tekstil geri dönüşüm merkezi haline getirilmesi için kamu yatırımı, vergi indirimi, finansman, enerji desteği, Ar-Ge, akademi-sanayi iş birliği, sivil toplum desteği, yeşil dönüşüm ve ihracat teşviklerinin belirlenmesi ve uygulanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim. 07.10.2026.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Deniz Demir	Ankara	
Hasan Özdoğan	Gaziantep	
GÜRSEL EROL	Elazığ	
Tacettin Aşığ	Bolu	
Cem AYSAR	Tekirdağ	
Gamze Akkuş İlgezdi	İstanbul	
Kalt T. NAZLIOĞLU	İZMİR	
Orhan SARIBAL	Bursa	
Mustafa Akgüzel	Ordu	